

teir stóðu har naknir og skoldaðir fyrí allamannaeygum!

Men lögmaður okkara visti seg kortini sum hin stóri orðloysingur, sum maður, ein ikki kundi rokna við, hvors orð einki vígaðu ella ikki vígaðu longur enn hálvrunnið sjóarfall. Tá ið vent var og eyssfall var vörðit til vestfall, var eisini vent hjá honum og øll hansara orð og allar hansara stóður vóru skolaðar burtur sum lættisoppar.

Tá ið vent var, og herðingarnar vóru farnar av honum fór at leika ódrvisi í horni. Aftur hoyrdist hitt gamla sjálfstýrislið á vörum við ongum sjálfstýri í hjartanum, men við tí snurrandi fyrí oyrum, men við tí snurrandi blóðdrópa, at hann og hansara menn ikki kundu, ikki tóru at geva seg upp til skutils hjá veljarinum, tí tað var einki at ívast í, at um teir víð klándurs-vánum singlindi um oyruni á hvorjum øðrum hildu á valváginu, víldu teir stinga hvønn annan niður heldur enn at vinna á andstöðuni.

Og so át lögmaður øll reystmannsorðini í seg aftur!

Nei, hvorki hann ella hansara rædda lið, fyrí ikki at siga ræðuskifti tóru sýta við tjóðveldið enn, og tjóðveldið rópaði vvir alt Føroya land, so tað gælti í homrum, at tjóðveldismenn ongatið høvdu sagt upp við fólkalokkin, hitt svartasta afturhaldið. Tað var hitt standandi brislið, tjóðveldismenn høvdu at tveita eftir hesum flokki.

Og hóast partarnir høvdu rópt út fyrí almenninginum, at teir høvdu klandrast so illa, at þeir einki var vörðit burtur úr samarbeiðinum — teir høvdu bart út sagt ongan politikk kunnad fort fyrí hvorjum øðrum — víldu teir halda fram við sama lorrandi stjórnsamgongu, tí tess val mátti haldað aftur ikki seinri enn 8. november 1966.

IKKI UNDIR NAGLIN

Og so hendi tað logna, at tá ið javnaðarmenn settu fram uppskoti um nýval samsvarandi lögmannsins við gráturóð givnu frásøgn um, at stjórnsamgongan fyrí hinum versta klándri ikki kundi halda fram, fanst eingin fólkalokksmaður og allarminnst nakar tjóðveldismaður, sum víldi taka undir við uppskotinum frá teimum.

Eingin hetti sær at taka val!

Og lögmanninum eydnaðist at sita eitt eitti í lögmannsessinum valskedið út, og hvorki hann og hansara menn ella tjóðveldismenn hætta sær í valdrápið.

Men 8. november varð hin ytsa freistin!

Tá nýðast teir undir fólksins dóm, í drápið á teirri politisku hvalvágini.

Neyðar menn, so ræddir teir vóru!

Neyðar menn!

Eg skilji teir!

Hugsar sær at komið fram fyrí fólkið sum orðloysingur soleiðis sum ávíst.

Hugsar sær at nýðast at viðganga ella ikki kunna avvisa og mótpýgva, at ein einki hevur framt ikki undir naglin og tí politikk, sum ein fór til vals at fremja, sum sjálfstýrisfólkarnir Erlendur Patursson fyrí tjóðveldið og Hákon Djurhuus fyrí fólkalokkin í viðgittu talum sínum »proklameraðu».

POLITIKKUR JAVNAÐAR-MANNA

Hugsar sær nú at nýðast at standa sum harra lögmaður og reyna at reyna og eipa sær av politikkinum hjá javnaðarmönnum ella rættari sagt: fruktunum av honum.

Hugsar sær í síni samvitsku at bova, meðan ein stendur og talar, áhoyrararnar siga næstan til hvørt einasta punkt, hvørt einasta mál, ein ber fram, »men min góði maður, hatta er politikkur javnaðarmanna og júst tað, sum tú fyllti bløð og fundir við førdemandi orð um imóti!

Hetta er tað, sum talsmennir og talararnir fyrí sjálfstýrissamgonguna eru imóti!

Lögmaður fyllir stóran part av talurúnd síni við frágreiðing um sosialar ábøtur, ið hann og hansara samgongumenn ikki eiga eitt einasta orð av.

Vit minnst og allir menn minnst, hvussu fólkalokksmaðurin og tjóðveldismaðurin her á opnum tveit víldu skræða hvønn annan úr skinninum, tí teir høvdu ikki tórð at verðið samdið um at taka stríðið upp móti javnaðarmönnum í sosialum politikk, krovum um, at eingin maður skuldi vera á teirri forørg, ið »omul, siúk, avlamin, einkur og einkubørn og onnur treingjandi fáa í hinum partinum

av ríkinum og tí, sum menniskju í somu skóm verða at fáa í Føroyum!

»OYÐILAGT LOYSINGINA»

Teir mundu farið til hendurs: »Tú Erlendur hevur oyðilagt loysingina, tí tú víldi ikki stríðast samn við okkum fólkalokksmonnum at fyrí at forða somu sosiala forsgor at verða framað her, sum er framað og verður framað í Danmark!» róptu júst Knud Vang.

Tað, sum her lá aftanfyrí, var, at teir gævu harrar av sjálfstýrissmonnum høvdu sitið saman og ásanna, at um vit forðu somu sosiala forsgor igjøgnum í Føroyum sum framað er í Danmark, víldi verða talan um so stóran peningahæddir, at vit einsamallir ikki orknu at gjalda tær allar, og víldu vit, tí, ið vit komu at standa fyrí at yvirtaka tær sosiala forsgorskyldurnar, at hava valgið ímillum annaðhvørt at uppgæva yvirtøkuna ella minka forsgorina við einum peningi, ið svarar til hin danska partini heilt ella lutvíst. Og hvør kom at tora at gera tað seinastnevnda uttan at ventast at verða sligin í hel við fyrstkomandi val?

Tá ið friliggjandi sosiala ábøtur vóru framað í Danmark, visti eg sum forsgorsur fólkalokksmaður á, at ein ajourføring mátti soleiðis sum forfútsð í galdandi sosialu lögum uttan dvøl verða framað í Føroyum.

JAVNFØRINGIN KEMUR Í ORTÍÐ

Eg heitti á statsministerin um at ansa eftir, at hetta verði gjørt.

Og ministerin skal hava stóra tøkk fyrí, at hann gjørdi tað! Javnaðarflokkurin tók og tekur við fullum huga undir, við friliggjandi av ministerinum útarbeiddu uppskoti til sosialar ábøtur.

Tað er at harnast vvir, at ajourføringin kemur nakað í ertíð, ið hevur borið við sær munandi tap fyrí tey treingjandi.

Men tað er kortini ein stór gleði at uppliva so fullkomuligan sigur fyrí flokksins sosiala stóðu.

at vit fara at tora at trýgva, at eitt tiltik illsinissorðagælpis móti teimum sosialu lögnum, sum vit upplivdu umrøddu ferð her á tingi ikki aftur verður upplivað.

at vit ongatið aftur koma at hava

menn á tingi, sum vilja hætta sær at tora ein so seigan mótsøðupolitikk viðvíkjandi teimum sosialu forsgorskipanum, sum vit hava upplivað móti javnaðarmanna sosialu málum og uppskotið stóðni flokkurin legði út í stríðið her í Føroyum.

Vit fara at tora at trýgva, at so er, tí vit kenna okkum vísan í, at Føroya fólk er so vakið, at tað við hvørt eitt einasta val í stórvaksandi muni vil fylkjast um javnaðarflokkin og geva honum í hendur at vera vaktarmannin og verjarin av teirri sosialu framburðarleið, sum er legd, og sum nú alt hitt livandi fólkið ynskir at ganga.

Men hetta er eisini einasta trygg in, ið fólkið hevur.

Skuldi tað hent, at javnaðarmenn mistu takið í fólkinum, skul eingin ívast í, at flokkar, sum nú eru í andstöðu móti javnaðarmönnum, víldu haft lætt við at sett annað framað tað sosiala og havt hetta sum uppskoti til at steðga við og fyrí ein part kanska eisini avvikla tær stóru sosiala ábøturnar og sosiala tryggina.

GRUNÐARLAGIÐ LAGT

Tað eydnaðist landsstýrinum, sum var undan hesum, at koma til sættis við donsku myndugleikarnar um lánilógir at galda fyrí Føroyar. Við hesum fleggingarskipanum eydnaðist tað at skapa grundarlagið fyrí eini útygging av teimum ymsu andaligum sum virkisligum og sosialum tættum í okkara samfelagi.

Eg hugsar her uppá fleggingarlógir sum egnudviklingslógir, idnaðarlansgrunnin, ið hava gjørt og gera møguliga bygging av stórvirkum á landi sum tey úti á Rundingi í Havn, á Skála, í Klakksvík.

Hugsar um fleggingarpeningin, ið varð fingin til realkreditstovnin, tey norsku lánini, hvussu hesin peningur gjørdi miraklið við endurnýggjan av okkara skipafloata, eitt mirakul, sum í dag er grundarlagið undir teirri størstu innløgum, sum vit hava upplivað.

SKILALEYSUR SOLUPOLITIKKUR

Tað er bara harniligt at hava upplivað sorgarleikin, at mong av hesum okkara góðu skipum eru seld út av landinum uttan at onnur

líkagóð og betri eru komin istaðin. Og tað, sum allarharnilgast er í samband við hesari sølu út av landinum, burtur frá okkara fiskimonnum, er, at forspákarin fyrí hesum skaðaleiki er næsti maður landsstýrisins og ein livstreytin fyrí, at hetta landsstýrið kann hanga saman, maðurin, sum reypar sær av at vera hin »hula hondin», sum kann kippa landsstýrið hvørja løtu, ið tað skal vera, um hann ikki fær sín vilja. Samanberir í hesum víðfangi tað so miklið umrødda »SMIRLAMÁLIÐ», hvat ið vit fáa ein minni og seint siglanti »Smirle» fyrí ið hvussu er eina miljón dýrari enn vit kundu, um fylgt varð seinasta landsstýrinum, fingið ein nógv stóri og skjótari siglanti »Smirle» fyrí.

Og tað er harniligt, ið nó ið vit vanda eyguni aftur eftir tað, sum farið er fram undir hesum landsstýrinum, at minnst hvussu landsstýrisins fullkomuliga skilaleysi solupolitikkur skerdi solu-úrlitið hjá hópi av skipum so nógv, at tey buðu ikki botur, men máttu fara á heysin og undir soluhamarin ella latast av hondum eigaranna á annan alt annað enn til-talandi hátt. Her kundu teir, sum mistu, siga frá leikum hjá manni við livandi tálvólki. Har varð offráð fyrí frøgt at verja!

Hvussu harniligt tað er hjá monnum, sum mistu, í dag, nú verðaldarmarknaðurin er farin upp í skýgini við fiskaprisinum, tað kann ein og hvør duga at hugsa sær. Nú ið prislaga og veiðiliga er møguligt at fáa skipini at bera seg, nú at sita við tónum hondum og stríðast fyrí at rinda skuldina, maður setti seg fyrí at fáa hendur á eitt nýttligt arbeidssamboð at bjarga livinum og heiminum við.

Ein myrkasti bletturin av teimum mongu myrku blettunum hjá hesum sjálfstýrisslandsstýrinum er tað vónleysa úrlitið, at okkara skipafloati er minnaður í stórum, tí uttan ein nótíman fiskifloata er myrkt fyrí stavn hjá okkum føyoyingum.

VALAMANNING AV SJÓFOLKI

Valið, ið stendur fyrí, verður tí í ikki litlum muni at standa um, hvør ið tann flokkur er, sum er forur fyrí líkasum seinasta landsstýrið at gera miraklið at fáa skip-síðu (Framhald á 6. síðu)

Max Catto:

FEIGDARFUGLAR

(Framhald)

Tað varð bytt sundur rúm í skipinum — nakrir klumpametrar til hvørt hús — og eftirsum eg fekk goymt alt ið eg átti í lummunum, kundi eg seta meg í náðum uttast við dýrnar, so at eg fekk toluftig andarúm. Sóln stakk ræðuliga niður á jarntakið.

Eg sá, at bilurin var komin, og at teir triggir fangarnir komu dragsandi við kostmiklari telefonútgær og settu undir lossikranarnar. Teir vóru naknir um yvirpartin, og sveittin lak av teimum... Blámaðurin tók á, sum skuldi hann glett seg til at brúkt megi sína; vakurt var at siggja veldugu akslavóddar hansara spennast, hvørja ferð hann tók á. Men Marcel ræddist alt, ið at arbeiði, og tjúkki bulurin flutti seg nettup so miklið, at tað sást; og Harry Froberisher, hann orkaði beinleiðis ikki meira. Honum treyt eina búrmátið, rivini soust undir húðini so hettisliga nakin.

Eitt kom framvið mær og fór innar. Tað var faðir Doonan, sum steðgaði aftast í mannamúgvuni og biðaði tolin eftir, at tjakið skuldi tagna. Hann var bleikur, bóndaandlit hansara tóktist stórnað í ódligheit. Tað verður rok av hasum manninum, hugsaði eg og grundaði uppá, hvat tað var hann ætlaði. So tók hann orðið. Vendur

móti umboðsmanninum segði hann, eyðmjúkur í fyrstuni og við bonandi brosi: »Ætla tit ikki at lata eitt sindur av rúmi vera eftir til óvitarnar á sjúkrahúsinum?»

Óll vendu ser og hugdu at honum, og tey vóru øll ill, sum ikki skuldi verið neyðugt, tí øll uttan presturin vistu fullvel, at sjúkrahús var einki longur. Eingin talaði. Umboðsmaðurin mundi duga at svara honum tað, ið hann hevði gott av.

Umboðsmaðurin sat fyrí borði, ið stóð í ovara enda, og hann hoyrddist at toyggja seg upp, so hann kundi siggja, hvør ið talaði. Tá ið hann bar eyga við faðir Doonan, skrykti honum brúnaskorðar, kundi verið av fortroð, men eisini kundi tað sýna eymkan. Í hvussu er visti hann væl, at innskipingin var í vanda, og hann suffaði við, meðni hann hugdi at klokkan.

»Skuldi tað verið neyðugt at hildið rúm til teirra,« segði hann spakuliga, »so hevði nógv lætt av mær, og eg hevði verið fegin við. Men vanlukkuvið nýðast vit at siggja tann nakna sanneleikan sum hann er. Tað er ikki stuttligt hjá mær at nýðast at siga frá tí, men sjúkrahúsið er ikki til nú.»

»Eg sá tað,« segði faðir Doonan niður fyrí seg, og hann var farin at sveitta ómagar-

sveitta. »Við hesum mínum egnu eygum.«

»Tað er sum í sjálvum helviti haruppi á fjallinum,« segði umboðsmaðurin. »Flugvingin tvørturum sýndi tað. Tað ber ikki til, at nakar kann vera á lívi haruppi. Vit kunnu bert vera takksom um, at endin var náðigur og bráður.«

»Tað er har enn,« segði prestur aftur. »Enn bilar teimum einki, eg haldi, tey eru øll á lívi...« Nú tók múgván at murrar; nervar stóðu at bresta. Eingin víldi gera seg inn á mannin. Hann fekt bara ikki frá sínum, og tað var óðamanna tala.

»Tað er nakað, sum tygum bert halda,« segði umboðsmaðurin.

»Nei, trúgvi mær, eg sá tað. Vit mugu gera okkurt.«

»Skiparin segði, at har var nógvur roykur og at einki sást tóðuliga.«

Treiskur helt faðir Doonan fram — eg havi ikki vita um so treiskan mann; »Eg havi sagt tygum, at eg sá tað...«

»Tygum hava mistikið tygum,« segði umboðsmaðurin. »Tað kann yvirhøvdur ikki bera til.«

»Alt ber til,« helt faðir Doonan, »hevur tú kerleikan í hjarta tínum. Tey liva. Tað svørji eg uppá. Vit kunnu ikki vera so harðhjartað at tveita tey eftir haruppi. Tað hevði verið ein andstygillig gerð. Tað er ikki ein einasti av teimum, ið her er inni, ið ikki víldi komið

at knógva undir tungari synda-byrði ævi teirra alla.«

Eg sá eygnabrú umboðsmanns kvessast — tað gletti av harmi. Hann var hampamaður, og presturin hevði ikki vandað sær um orðini. Hvat mundi hann ætla, at vit skuldu gera? Skuldu vit menna sjálvboðið slökkjilið og fara niðan við flættum at slökkja gosið? Og so at grava í toftunum eftir teim uppkolaðu líkunum? Eg hevði flogið tvørturum og visti, hvussu har var vörðit; tað var ikki miklið avgjørt at siga, at har var eitt helviti. Ein prestur nýðist eisini onkuntið at hugsa um, hvat ið tey livandi halda.

Umboðsmaðurin stardi niður í borðið og royndi at síssa seg. So segði hann kaldliga: »Tygum hava ongan rætt til at lasta okkum. Eg eri eins sorgarbundin og tygum. Men mær er lítið upp í hendur ábyrgd fyrí einum heilum fólki, og eg kann ikki forsvara at tálma burturferðini. Eg taki uppáftur, tygum eru noyddur til at hoyra tann ræðuliga sanneleikan. Óll onnur vita hann. Sjúkrahúsið er glatað.«

Veikur á málinum svaraði faðir Doonan: »Nei, tey liva og biða okkum haruppi. Innast í míni sál veit eg tað.« Og tá ið málið sveik hann eitt sindur, rætti hann hendurnar upp sum hirðin, ið biður fyrí tí glataða oni. Sveittin dreiv um hann, ikki havi eg sæð hann, ið sveittadur verri.

Mitt í tógnini, ið nú valdaði, ansaði eg eftir, at teir triggir tukthúsfangarnir høvdu lagt frá

sær úti á bryggjuni. Teir stóðu í durunum og lurtaðu forvitnir eftir tí drama, ið leikist inni í pakkhúsinum. Tí tað mátti kallast stórdrama at siggja henda mann standa uppi og leggja hjartað opið, og so var alt til fánytis. Mannamúgván nóttrandi í spennigni.

Frá sær sjálvum rópti Jean-Pierre: »Nú nyttar tygum einki at predika, tað reisir tey ikki aftur upp til lívs. Vit mugu hugsa um at fáa tey livandi til holdar, og alt okkum tí fara aftur til arbeiðis.«

»Arbeiðið,« segði faðir Doonan, »er at redda okkara smáu óhjálpnu bróður og systur haruppi.«

Gaston úr skeinkistovuni suffaði og helt fyrí: »Hvat skal ein gera við mannin?« Hann hugdi faðir Doonan beint í eyguni og segði bart út, men tó blómæltur: »Brúkið nú hógva, faðir. Tey umkomust øll í senn. Vóru tey ikki brend livandi, kvældust tey, og kvældust tey ikki, vóru tey grivin undir eldgrótinum. Ikki so miklið sum blaðlús er á lívi haruppi.«

»Teirri megin horvur frá gosinum. Tað stendur væl til hjá teimum enn. Lat okkum so í Jesu navn fara niðan eftir teimum.«

Jean-Pierre hugdi at presti, mestsum hann ikki visti, hvat ið hann segði: »Fara niðan? Eru tygum vitleysur? Hvussu tá?»

»Til gongu.«

(Framhald)